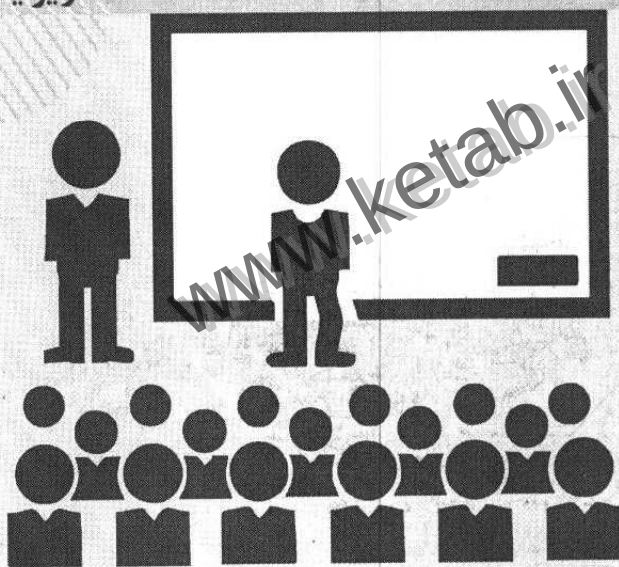

اصول و روش‌های تدریس

ویرایش پنجم

دکتر سید حشمت‌الله مرتضوی‌زاده

عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان

آییز

این اثر مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر یا پخش کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

مرتضوی زاده، سید حشمت الله، ۱۳۵۵ -

اصول و روش های تدریس / حشمت الله مرتضوی زاده.

ویراست: ۴.

تهران: آبیژ، ۱۳۹۶.

۲۷۲ص-جدول، نمودار.

978-964-970-726-6

فیبا

ویراست قبلی کتاب حاضر در سال ۱۳۹۴ با عنوان 'راهنمای تدریس (الگوها، روش ها، مهارت های

تدریس)' توسط نشر عابد منتشر شده است.

بواژه نامه.

کتابنامه.

نماینه.

راهنمای تدریس (الگوها، روش ها، مهارت های تدریس).

تدریس

Teching

کلاسدا ری

classroom management

تدریس اثر پخش

Effective teaching

معلمان -- اثر پخش

Teacher effectiveness

۱۳۹۶ الف ۶/۴۴ م/۳/۱۰۲۵ LB

۳۷۱/۱۰۲

۹۶۴۳۸۵

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

وضعیت ویراست

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

عنوان دیگر

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

ردیابندی کنگره

ردیابندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

اصول و روش های تدریس

سید حشمت الله مرتضوی زاده

آبیژ

وزیری

پنجم

اول

۱۴۰۰

۵۰۰

۲۷۲

۹۷۸-۹۶۴-۹۷۰-۷۲۶-۶

تالیف

ناشر

قطع

ویرایش

نوبت چاپ

تاریخ چاپ

تیراژ

صفحات

شابک

تهران، خیابان کارگر جنوبی، خیابان لبافی نژاد غربی، پلاک ۲۱۵

۸-۹۶۵۶۸۰۹۶

دفتر انتشارات

تلفن

فروش اینترنتی www.nakketab.com ناک کتاب سایت رسمی فروش کتاب آبیژ، نوپردازان و گهواره کتابیران

مرکز پخش کتابیران: تلفن: ۶۶۴۱۴۵۱۵-۶۶۴۱۱۱۷۳-۶۶۴۹۴۴۰۹ www.ketabiran.ir

۵۸۰۰۰ تومان

پیش‌گفتار

در فرآیند آموزش و پرورش، روش تدریس از اهمیت و موقعیت خاص برخوردار است. ممکن است در تدوین سایر عناصر آموزش از قبیل هدف و محتوا به طرز مطلوب عمل کنیم ولی به دلیل کم‌توجهی به عنصر «روش» نتایج مورد انتظار را در فرآیند تعلیم و تربیت به دست نیاوریم. بنابراین در انتخاب و سازماندهی روش‌های تدریس باید حساسیت لازم را داشته باشیم.

روش‌ها را به سه صورت می‌توان انتخاب کرد. یک حالت آن است که صرفاً با استفاده از تئوری‌ها و مباحث نظری و به دور از واقعیت، روش‌هایی را پیشنهاد دهیم و از دبیران و معلمان آموزش و پرورش بخواهیم که این روش‌ها را در عرصه‌ی تدریس به کار گیرند. بدون تردید این شیوه موفقیت‌آمیز نخواهد بود؛ زیرا که با امور اجرایی و واقعیت‌های کلاس درس نسبتی ندارد.

حالت دوم آن است که دچار عمل‌زدگی در تدریس شویم و تصور کنیم که تجارب عملی برای تدریس کفایت می‌کند. این رویکرد نیز مطلوب و مفید نمی‌باشد زیرا که با اصول علمی نسبت لازم را ندارد.

حالت سوم آن است که در ارائه‌ی روش‌های تدریس به هر دو بُعد توجه شود. روش تدریس با اصول روان‌شناسی و تکنولوژی آموزشی در برنامه‌ریزی درسی مرتبط است. چنانچه روش‌های پیشنهاد شده با این اصول ارتباط نداشته باشد، از جنبه‌ی علمی ضعیف خواهد بود و به همین دلیل از اعتبار لازم برخوردار نخواهد بود. از طرف دیگر روش‌ها از واقعیت‌ها و محدودیت‌ها تأثیر می‌پذیرند. چگونه ممکن است روشی که در عرصه عمل اجرا می‌شود از عوامل مؤثر در عمل متأثر نشود؟ لذا توجه به نظر و عمل شرط اصلی مطلوب بودن روش‌های تدریس است.

آنچه که در این کتاب ملاحظه می‌کنید، تا حدود زیادی این دو بعد را در خود جمع کرده است. مؤلف محترم سعی کرده است، تجارب چندساله خود را در تدریس و یادگیری با آموخته‌های دانشگاهی خود در آمیزد و مجموعه‌ای از اصول و روش‌های تدریس کاربردی را فراهم سازد.

اینجانب با بررسی و ویراستاری علمی کتاب مطمئن هستم؛ اگر مدرسان محترم مراکز تربیت معلم و دبیران و معلمان کوشای آموزش و پرورش این کتاب را با دقت کافی مطالعه کنند، بهره‌ی لازم را در امر تدریس به دست خواهند آورد.

دکتر حسن ملکی

استاد دانشگاه علامه طباطبائی

فهرست مطالب

۱	فصل ۱ کلیات تدریس
۲	تعریف تدریس
۲	اصول تدریس
۳	مهارت‌های تدریس
۵	سبک‌های تدریس
۵	تدریس و آموزش
۵	تدریس و یادگیری
۷	تدریس و تربیت
۷	کارکردهای تدریس
۸	ماهیت تدریس
۹	نوع‌شناسی تدریس
۱۱	چکیده فصل
۱۲	کتاب خودآزمایی
۱۳	فصل ۲ هدف‌های آموزشی
۱۴	اهمیت هدف در فرایند تدریس
۱۴	انواع هدف‌های آموزشی
۱۴	هدف‌های آرمانی (غایی)
۱۵	هدف‌های کلی
۱۶	هدف‌های جزئی
۱۶	هدف‌های رفتاری
۱۸	پیامدهای یادگیری
۱۹	منابع تعیین هدف‌های آموزشی
۲۱	طبقه‌بندی هدف‌های آموزشی
۲۱	حیطه‌ی شناختی
۲۳	حیطه عاطفی
۲۵	حیطه‌ی روانی - حرکتی
۲۷	چکیده فصل
۲۷	کتاب خودآزمایی

۳۱	فصل ۳ الگوهای تدریس
۳۲	الگوی تدریس
۳۲	ویژگی‌های الگوهای تدریس
۳۳	تفاوت الگو و روش تدریس
۳۴	نوع‌شناسی الگوهای تدریس
۳۴	الگوهای پردازش اطلاعات
۳۴	الگوهای اجتماعی
۳۵	الگوهای شخصی (فردی)
۳۵	الگوهای رفتاری
۳۵	پیش‌سازمان‌دهنده
۳۷	مراحل پیش‌سازمان‌دهنده
۳۸	آموزش کاوشگری
۳۹	مراحل آموزش کاوشگری
۴۱	دریافت مفهوم
۴۲	مراحل دریافت مفهوم
۴۴	تفکر استقرایی
۴۴	مراحل تفکر استقرایی
۴۷	یادسپاری
۴۹	مراحل یادسپاری
۵۰	بدیعه‌پردازی
۵۱	مراحل بدیعه‌پردازی
۵۴	ایفای نقش
۵۴	مراحل ایفای نقش
۵۵	محاکم قضایی
۵۵	مراحل محاکم قضایی
۵۶	تفحص گروهی (یاران در یادگیری)
۵۷	مراحل تفحص گروهی
۵۸	شبیه‌سازی
۵۹	مراحل شبیه‌سازی
۶۰	سناریوی آموزشی الگوی شبیه‌سازی
۶۴	نمونه سناریوی آموزشی ایفای نقش
۷۰	چکیده فصل
۷۲	کلام خودآزمایی

۷۵	فصل ۴ روش های تدریس
۷۶	تعریف روش، فن، راهبرد و الگوی تدریس
۷۶	ماهیت روش های تدریس
۷۹	روش سخنرانی
۷۹	مراحل اجرایی روش سخنرانی
۸۱	محاسن روش سخنرانی
۸۱	محدودیت های روش سخنرانی
۸۱	روش کنفرانس
۸۳	مراحل اجرایی روش کنفرانس
۸۴	محاسن روش کنفرانس
۸۴	محدودیت های روش کنفرانس
۸۴	روش پرسش و پاسخ
۸۵	مراحل اجرایی روش پرسش و پاسخ
۸۶	محاسن روش پرسش و پاسخ
۸۶	محدودیت های روش پرسش و پاسخ
۸۷	روش آزمایشی (آزمایشگاهی)
۸۷	مراحل اجرایی روش آزمایشی
۸۸	محاسن روش آزمایشی
۸۹	محدودیت های روش آزمایشی
۸۹	روش نمایشی
۹۰	مراحل اجرایی روش نمایشی
۹۱	محاسن روش نمایشی
۹۱	محدودیت های روش نمایشی
۹۱	تدریس با پاورپوینت
۹۳	مراحل اجرایی تدریس با پاورپوینت
۹۴	محاسن تدریس با پاورپوینت
۹۴	محدودیت های تدریس با پاورپوینت
۹۴	روش گردش علمی
۹۵	انواع گردش علمی
۹۶	مراحل اجرایی گردش علمی
۹۷	محاسن روش گردش علمی
۹۸	محدودیت های روش گردش علمی

۹۸	روش بحث گروهی
۹۹	مراحل اجرایی روش بحث گروهی
۱۰۰	محاسن روش بحث گروهی
۱۰۰	محدودیت‌های روش بحث گروهی
۱۰۰	روش پروژه
۱۰۱	مراحل اجرایی روش پروژه
۱۰۱	محاسن روش پروژه
۱۰۲	محدودیت‌های روش پروژه
۱۰۲	روش کتاب‌خوانی
۱۰۲	مراحل اجرایی روش کتاب‌خوانی
۱۰۳	محاسن روش کتاب‌خوانی
۱۰۳	محدودیت‌های روش کتاب‌خوانی
۱۰۳	روش اعضای تیم
۱۰۴	مراحل اجرایی روش اعضای تیم
۱۰۵	محاسن روش اعضای تیم
۱۰۵	محدودیت‌های روش اعضای تیم
۱۰۵	روش بارش فکری
۱۰۶	مراحل اجرایی بارش فکری
۱۰۷	محاسن روش بارش فکری
۱۰۸	محدودیت‌های روش بارش فکری
۱۰۸	روش بارش فکری معکوس
۱۰۸	مراحل اجرایی روش بارش فکری معکوس
۱۰۹	محاسن روش بارش فکری معکوس
۱۰۹	محدودیت‌های روش بارش فکری معکوس
۱۱۰	روش نگارش فکری
۱۱۰	مراحل اجرایی روش نگارش فکری
۱۱۲	محاسن روش نگارش فکری
۱۱۲	محدودیت‌های روش نگارش فکری
۱۱۲	روش قصه‌گویی
۱۱۳	مراحل اجرایی روش قصه‌گویی
۱۱۳	محاسن روش قصه‌گویی
۱۱۴	محدودیت‌های روش قصه‌گویی

هدف‌های کلی کتاب

کتاب اصول و روش‌های تدریس برای تحقق هدف‌های زیر نوشته شده است:

- ۱ کسب دانش‌ها و مهارت‌های لازم برای تدریس
- ۲ شناخت انواع هدف‌های آموزشی
- ۳ توانایی استفاده از هدف‌ها در آموزش موضوع‌های مختلف درسی
- ۴ کسب مهارت تهیه طرح درس
- ۵ آشنایی با سبک‌ها و روش‌های مدیریت کلاس درس
- ۶ علاقه‌مندشدن به تدریس و شغل معلمی
- ۷ آشنایی با روش‌های برقراری ارتباط در کلاس درس
- ۸ شناخت الگوها، روش‌ها و مهارت‌های تدریس

در راستای تحقق هدف‌های کلی فوق؛ برای هر یک از فصل‌های کتاب، هدف‌های دقیق‌تری نوشته شده است که انتظار می‌رود با یادگیری این هدف‌ها، تحقق هدف‌های کلی امکان‌پذیر شود.